

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚĂ JURIDICĂ

GARANTATĂ DE STAT

MD – 2068, mun. Chișinău, str. Alecu Russo nr. 1 bl. "A", bir. 94
Tel./ fax (022) 31-02-84, e-mail: aparat@cnaajgs.md, www.cnaajgs.md

HOTĂRÂRE

Nr. 15 din 19 februarie 2024

Cu privire la aprobarea Raportului de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2023

În conformitate cu prevederile art. 12 alin. (1) lit. f) și ale art. 13 alin. (5) din Legea nr. 198/2007 cu privire la asistență juridică garantată de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 614) și în temeiul pct. 55 din Regulamentul Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, aprobat prin ordinul Ministrului Justiției nr. 18/2008, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat,

HOTĂRĂȘTE:

1. A aproba *Raportul de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2023*, conform anexei.
2. Prezentul Raport se prezintă, până la data de 01 martie 2024, Ministerului Justiției, Guvernului și Parlamentului Republicii Moldova și se publică pe pagina web a CNAJGS.

Președinte interimar al Consiliului

Mihai LUPU

Secretar al Consiliului

Olga PATÎCA

Consiliul Național pentru
Asistența Juridică
Garantată de Stat

Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat

RAPORT ANUAL DE ACTIVITATE

2023

Întocmit în conformitate cu art. 12 al Legii nr. 198/2007
cu privire la asistența juridică garantată de stat

Aprobat prin hotărârea nr. 15 din 19 februarie 2024

LISTA DE ABREVIERI

AJGS - Asistența Juridică Garantată de Stat

CNAJGS – Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat

OT al CNAJGS – Oficiul Teritorial al Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat

CUPRINS

Cuvânt înainte	4
Sumar executiv	7
I. Activitatea în sistemul de asistență juridică garantată de stat în anul 2023	
1.1 Activitatea Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat.....	10
1.2 Activitatea Oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și a persoanelor autorizate	22
II. Obiective strategice și planul de acțiuni pentru anul 2024.....	35
III. Constatări majore	36

Cuvânt înainte

Asigurarea **accesului liber la justiție** constituie un principiu de bază al statului de drept și o condiție obligatorie ce rezultă din actele internaționale la care Republica Moldova este parte. La rândul ei, **asistența juridică efectivă** constituie un element de bază al accesului la justiție și statul are obligația de a garanta asistența juridică persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice.

Misiunea sistemului de asistență juridică garantată de stat este protejarea **dreptului la un proces echitabil**, statuat de articolul 6 al *Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, prin organizarea și acordarea asistenței juridice garantate de stat în vederea **diminuării impedimentelor economico-financiare** în realizarea accesului la justiție, asigurând **accesului liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică efectivă** în cadrul unui sistem cost-eficient, accesibil și nediscriminatoriu de asistență juridică.

Obligația de acordare a asistenței juridice calificate rezultă din mai multe acte internaționale:

- a) Declarația universală a drepturilor omului, din 10 decembrie 1948, art. 2, 7, 8, 10, 11;
- b) Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice, în particular art. 2 și art. 14 (3 d);
- c) Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, în particular art. 12, 37 (d), art.40 (2b);
- d) Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în particular art. 6.3 (C) și jurisprudența Curții Europene pentru drepturile omului referitoare la articolul respectiv;
- e) Recomandările și rezoluțiile Comitetului de miniștri al Consiliului Europei, în special referitoare la:
  - Accesul efectiv la lege și justiție pentru persoane sărace (No Rec(93)1);
  - Libertatea de a exercita profesia de avocat (No Rec (2000)21);
  - Normele directorii privind eficiența și eficacitatea schemelor de asistență juridică în domeniul civil și administrativ, 2021;
- f) Principiile și liniile directoare ale ONU privind accesul la asistența juridică garantată de stat în sistemele de justiție penală, 2012; precum și:
- g) [Rezoluția](#) Consiliului Uniunii Europene din 30 noiembrie 2009 privind o foaie de parcurs pentru consolidarea drepturilor procedurale ale persoanelor suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale (2009/C 295/01);
- h) Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, Titlul VI – Justiția, [Articolul 47](#) – Dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil;
- i) Directivele Uniunii Europene:

- Directiva (UE) 2016/1919 de garantare a asistenței juridice gratuite pentru persoanele suspectate și persoanele acuzate în cadrul procedurilor penale;
- Directiva (UE) 2016/800 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale;
- Directiva 2013/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate;
- Directiva 2012/29/EU privind drepturile victimei, etc.

De asemenea, obligația de acordare a asistenței juridice calificate și efective și de consolidare a sistemului existent de acordare a asistenței juridice garantate de stat rezultă din art. 20 și art. 26 al Constituției Republicii Moldova, prevederile Codului de procedură penală, Codului administrativ, Codului de procedură civilă, Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat și alte acte normativ-juridice.

Activitatea Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (CNAJGS), în calitate sa de principal organ de administrare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat (AJGS), a fost și rămâne orientată spre realizarea conformă a politicii statului în domeniu și prestarea serviciilor calitative populației.

În anul **2023**, CNAJGS a continuat misiunea de implementare a politicii statului privind AJGS, contribuind la realizarea angajamentului de a facilita accesul la justiție. Acest angajament se reflectă în **documente de politici ce țin de drepturile omului și justiție la nivel național**, inclusiv:

- Strategia privind Asigurarea Independenței și Integrității în Sectorul Justiției, pentru anii 2022-2025;
- Strategia Națională de Prevenire și Combatere a Violenței față de femei și Violenței în familie, pentru anii 2018-2023;
- Strategia Națională de Prevenire și Combatere a Traficului de Ființe Umane, pentru anii 2018-2023;
- Programul de activitate al Guvernului „Moldova vremurilor bune”;
- Planurile instituționale de acțiuni ale judiciarului, avocaturii, procuraturii și Ministerului Justiției pentru anul 2023.

Totodată, CNAJGS și Oficiile sale teritoriale au fost ghidate specific în activitate de **propriile documente de politici**, precum:

- Strategia de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2021-2023, aprobată prin hotărârea CNAJGS nr. 2 din 18.02.2021;
- Planul de acțiuni pentru anul 2023 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2021-2023, aprobat prin hotărârea CNAJGS nr. 13 din 24.02.2023 și actualizat prin hotărârea CNAJGS nr. 19 din 15.05.2023.

Prezentul Raport de activitate aduce în prim plan activitățile desfășurate de către CNAJGS și Oficiile sale teritoriale în anul **2023** pentru atingerea scopului său consacrat bunei organizări și acordării asistenței juridice garantate de stat, asigurând accesului liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică efectivă.

În prezentul raport sunt prezentate atât activitățile CNAJGS ce țin de administrarea sistemului de AJGS, cât și informații despre activitatea nemijlocită de acordare a AJGS, gestionată de cele 4 Oficii teritoriale ale sale. De asemenea, raportul de activitate conține date statistice cu privire la AJGS livrată pe parcursul anului **2023**. Sunt prezentate, atât date generale, cât și date dezagregate pe anumite tipuri de asistență juridică sau anumite categorii de beneficiari de AJGS.

SUMAR EXECUTIV

Principala misiune a **CNAJGS și Oficiilor sale teritoriale** este buna organizare a procesului de acordare a asistenței juridice garantată de stat (AJGS). Astfel, pe parcursul anului **2023**, au fost înregistrate **în total 59 705** de cazuri de acordare a AJGS, ceea ce constituie cu **4 427** cazuri mai puțin decât în anul **2022**.

Din numărul **total** de **59 705** cazuri, **44 695** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** și **15 010** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **primare**. Prin urmare, ponderea asistenței juridice **calificate** este de **75%** din întregul volum, iar asistenței juridice **primare** îi revine **25%**.

Anul **2023** pare a fi o excepție de la tendință caracteristică sistemului de AJGS pentru ultimii ani, pe care o trasasem anterior, cea de **creștere a volumului de asistență** juridică acordată populației. Însă, acest aspect vizează doar acordarea asistenței juridice **calificate**, care în comparație cu anul **2022**, a fost livrată cu **5 665** de cazuri mai puțin. Totodată, în anul **2023**, au fost înregistrate cu **1 238** mai multe cazuri de asistență juridică **primară**, decât în anul **2022**, fiind anul cu cel mai mare indicator din **2013**.

Este de menționat că, de la momentul intrării în vigoare a *Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat*, și anume 1 iulie 2008 și până la finele anului 2023 au fost înregistrate **în total 727 042** cazuri de acordare a AJGS calificate și **118 117** cazuri de asistență juridică primară.

După cum s-a menționat, în anul **2023** au fost înregistrate **44 695** cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate**. Din numărul total de **44 695** cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate**, în **41 134** cazuri a fost acordată asistență juridică calificată **ordinară**, iar în **3 561** cazuri a fost acordată asistența juridică de **urgență**¹. Ponderea asistenței juridice de **urgență** din volumul total de asistență juridică **calificată** garantată de stat a constituit circa **8%**.

Din numărul total de **41 134** de cazuri, asistența juridică calificată **ordinară** a fost acordată în cadrul dosarelor **penale, contravenționale și civile**, predominând tradițional cauzele **penale** cu o cotă de circa **80%** din numărul total. Astfel, **32 884 de cazuri** au constituit cauze **penale**, **4 340** cauze **civile** și **3 910** cauze **contravenționale**.

Totodată, din numărul total de **44 695** cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate**, din perspectiva categoriilor de beneficiari de AJGS, menționăm în mod special următoarele:

- în **3 561** cazuri a fost acordată asistența juridică de **urgență** (circa **8%** din volumul total),
- în **7 337** cazuri beneficiarii au fost au fost **femei**, (circa **16%** din volumul total),
- în **2 428** cazuri beneficiarii au fost au fost **minori**, (circa **5%** din volumul total),
- în **1 296** cazuri beneficiarii au fost **persoane cu dizabilități**, (circa **3%** din volumul total),

¹ Asistența juridică de urgență este acordată 24/24, indiferent de nivelul de venit al persoanei, în caz de reținere a acesteia în cadrul unei cauze penale sau contravenționale, inclusiv la examinarea mandatului de arest, precum și presupuselor victime ale violenței domestice și infracțiunilor sexuale la faza depunerii plângerii.

- în **2642** cazuri au avut statut de **victimă/parte vătămată** a infracțiunii, (circa **6%** din volumul total), dintre care **1690** victime ale **violenței domestice** și **144** victime ale **traficului de ființe umane**.

Ponderea beneficiarilor **femei** demonstrează o creștere continuă, ajungând la cota de **16%** din nr. total de beneficiari de AJGS **calificată**, înregistrând o creștere semnificativă a numărului de cazuri în ultimii **5 ani**. Prin urmare, **2023** este anul cu cel mai mare număr de cazuri de acordare a AJGS calificate beneficiarilor **femei**.

Iar, ponderea de circa **5%** a beneficiarilor **minori** din nr. total de beneficiari de AJGS **calificată** rămâne a fi constantă în ultimii ani. Totuși, ca și număr, în **2023** au fost înregistrate cu **85** cazuri mai puține decât în **2022**.

Din perspectiva acordării AJGS calificate în dependență sau indiferent de nivelul de venit al persoanei, continuă să prevaleze majoritar cazurile de acordare a AJGS **indiferent de nivelul de venit**, având ponderea de circa **70%** din volumul total de asistență juridică calificată acordată, acestea constituind cazuri de participare obligatorie a avocatului în procesul penal, contravențional, civil.

Pe de altă parte, este în continuă creștere nr. de **refuzuri în acordarea AJGS**, în anul **2023** fiind înregistrate **1 700 de decizii de refuz în acordarea AJGS**, adică cu **463 de cazuri** mai mult decât în anul **2022**. De menționat că, numărul de refuzuri a înregistrat un trend de creștere în ultimii ani, urmare a faptului că Oficiile teritoriale ale CNAJGS au obținut accesul la platformele guvernamentale de date cu privire la veniturile solicitantului, care sunt verificate și analizate în procesul de prelucrare a cererilor de acordare a AJGS.

Concomitent, în anul **2023**, **15 010** persoane au beneficiat de asistență juridică **primară** garantată de stat, ceea ce constituie cu **1 238** cazuri mai mult, decât în anul **2022**, fiind înregistrată o creștere de circa **9%**, totodată fiind anul cu cel mai mare indicator din **2013**, adică de la instituționalizarea acestui serviciu.

Tendința de creștere a volumului asistenței juridice primare este determinată de creșterea constantă a nr. de prestatori a acestui tip de serviciu de AJGS. Astfel, nr. de para-juriști comunitari a crescut, deși mai lent decât era planificat, de la **13 unități** în anul **2013** la **82 de unități** în anul **2023**. Rețeaua națională de **para-juriști** constituie în continuare principala sursă de livrare a asistenței juridice **primare** în localitățile rurale și urbane, altele decât cele de reședință ale Oficiilor teritoriale. Prin urmare, în **12 107** cazuri, adică **81%** din volumul total, asistența juridică **primară** a fost acordată de către **para-juriști** și în **2 903** cazuri, adică **19%** de către **avocații publici**.

Din perspectiva **prestatorilor de servicii** de AJGS, asistența juridică **calificată** continuă să fie acordată doar de către avocații licențiați. Asistența juridică **primară** este acordată de către rețeaua de parajuriști comunitari în localitățile în care locuiesc și cele învecinate și de către avocații publici în cadrul celor patru Oficii teritoriale ale CNAJGS din Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat.

Astfel, pentru acordarea **asistenței juridice calificate** au fost implicați **523 avocați** care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, dintre care:

- **13 avocați publici;**
- **47 avocați specializați în cauzele cu implicarea copiilor;**

- **19 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate pe cauze de azil;
- **10 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dizabilități intelectuale și psiho-sociale,
- **20 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor.

Din punct de vedere al repartizării volumului de asistență acordate între Oficiile teritoriale, cea mai mare pondere a volumului de asistență juridică acordată, de circa **56%**, tradițional a fost înregistrată la Oficiul Teritorial Chișinău al CNAJGS. Aceasta este determinat de faptul că, acest Oficiu are cea mai mare jurisdicție teritorială.

Cu referire la buget, pentru finanțarea sistemului de asistență juridică garantată de stat pentru anul **2023**, pentru CNAJGS și celor 4 Oficii ale sale teritoriale, a fost alocată suma de **81 913,3 mii lei**. Astfel, conform raportului privind implementarea strategiei de cheltuieli în anul **2023** a fost executată suma de **81 699,5 mii lei**.

Este de remarcat că, din bugetul total, **70 263,7 mii lei**, ceea ce constituie circa **86%**, au fost executate pentru **remunerarea avocaților** care acordă AGJS calificată, iar suma de **4 011,5 mii lei**, ceea ce constituie circa **5%**, a fost executată pentru **remunerarea para-juriștilor**, astfel încât **91%** din buget au fost executate pentru **remunerarea prestatorilor de servicii**, iar **9%** din buget, adică 7 424,3 mii lei, fiind executate în vederea **administrării sistemului**, inclusiv cheltuielile de personal, echipament, consumabile, servicii comunale etc.

Tendința din ultimii 5 ani de majorare a bugetului destinat sistemului de AJGS este una evidentă. În mod special a crescut bugetul destinat **remunerării avocaților pentru serviciile de AJGS calificată**, urmare a majorării cu 150% a cuantumului unității convenționale, în baza căreia se calculează remunerația și a majorării cu 150% a remunerației fixe lunare achitate avocaților publici. Este de menționat faptul că în anul 2023 a crescut considerabil bugetul destinat remunerației para-juriștilor. Dacă în anul 2022 în acest sens au fost executate 1 491,77 mii lei, atunci în **2023** au fost executate **4 011,5 mii lei**. Aceasta majorare se datorează faptului că, începând cu 1 februarie 2023 remunerația fixă lunară a para-juriștilor s-a majorat cu 150%, iar nr. de unități de parajuriști a ajuns la 82.

Această tendință reflectă cel mai bine dinamica pozitivă a sistemului de AJGS în cei **15 ani** ai săi de activitate, deoarece demonstrează că, AJGS a devenit mult mai diversă și mult mai accesibilă pentru populație în Republica Moldova, crescând totodată și contribuția statului.

Întru asigurarea administrării sistemului de AJGS, pe parcursul anului **2023**, CNAJGS s-a **întrunit în 5 ședințe ordinare și 1 extraordinară**, adoptând **30 hotărâri**.

În continuare, prezentul raport de activitate cuprinde informații referitor la:

I. Activitatea în sistemul de acordare a Asistenței Juridice Garantate de Stat în anul 2023.

II. Obiective strategice și planul de acțiuni pentru anul 2024.

I. ACTIVITATEA ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT ÎN ANUL 2023

1.1 Activitatea consiliului național pentru asistența juridică garantată de stat.

Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat (CNAJGS) este principalul organ de administrare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat. CNAJGS își exercită atribuțiile în baza Legii nr. 198/2007 și a Regulamentului, aprobat prin ordinul Ministrului Justiției nr. 18/2008 (MO nr. 21-24/49 din 01.02.2008).

CNAJGS este un organ colegial cu statut de persoană juridică de drept public, format din 9 membri. Mandatul de membru al CNAJGS este de 4 ani, iar activitatea de membru nu este remunerată.

Din componența CNAJGS, începând cu 26 ianuarie 2024, fac parte:

- doi membri desemnați de Ministerul Justiției,
- doi membri desemnați de Uniunea Avocaților,
- doi membri desemnați de Consiliul de Mediere,
- un membru desemnat de Ministerul Finanțelor,
- un membru desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii,
- un membru din partea asociațiilor obștești sau a mediului academic.

Componența CNAJGS care a activat pe parcursul anului **2023** a fost următoarea:

- Victor ZAHARIA – președinte al Consiliului Național, membru desemnat din partea asociațiilor obștești și a mediului academic;
- Mihai LUPU - membru desemnat de Uniunea Avocaților;
- Iulian PACIURCA - membru desemnat de Uniunea Avocaților;
- Cristina MELNIC - membru desemnat de Ministerul Justiției;
- Tatiana TVERDUN - membru desemnat de Ministerul Justiției;
- Maria FRUNZE - membru desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii;
- Ludmila DIMITRIȘIN - membru desemnat de Ministerul Finanțelor;

Olga PATÎCA – secretar al CNAJGS;

Lilian DARII – director executiv al CNAJGS.

Conform legii, CNAJGS se convoacă în ședințe ordinare, cel puțin o dată în trimestru. În virtutea spectrului de subiecte discutate, pe parcursul anului **2023**, CNAJGS s-a întrunit în **5 ședințe ordinare și 1 extraordinară**, adoptând **30 hotărâri**, după cum urmează:

1. Hotărârea Nr. 1 din 17 ianuarie 2023 cu privire la numirea în funcție a directorului executiv al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat;
2. Hotărârea Nr. 2 din 17 ianuarie 2023 cu privire la aprobarea cuantumului remunerației fixe lunare a para-juriștilor;
3. Hotărârea Nr. 3 din 17 ianuarie 2023 cu privire la repartizarea unităților suplimentare de para-juriști în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2023;

4. Hotărârea Nr. 4 din 17 ianuarie 2023 cu privire la actualizarea componenței nominale a Comisiei de concurs privind selectarea avocaților pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat în raza de activitate a Oficiului teritorial Bălți.
5. Hotărârea Nr. 5 din 17 ianuarie 2023 cu privire la actualizarea listei avocaților specializați care acordă asistență juridică garantată de stat persoanelor victime ale infracțiunilor;
6. Hotărârea Nr. 6 din 17 ianuarie 2023 cu privire la actualizarea listei avocaților specializați care acordă asistență juridică garantată de stat în cauzele cu implicarea copiilor;
7. Hotărârea Nr. 7 din 17 ianuarie 2023 cu privire la actualizarea listei avocaților specializați care acordă asistență juridică garantată de stat persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale;
8. Hotărârea Nr. 8 din 17 ianuarie 2023 cu privire la actualizarea listei avocaților specializați care acordă asistență juridică garantată de stat solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților al statutului de apatrid;
9. Hotărârea Nr. 9 din 17 ianuarie 2023 cu privire la excluderea din Registrul național al persoanelor care acordă asistență juridică garantată de stat a persoanelor care nu mai acordă acest tip de asistență;
10. Hotărârea Nr. 10 din 17 ianuarie 2023 cu privire la actualizarea Registrului național al persoanelor care acordă asistență juridică garantată de stat;
11. Hotărârea Nr. 11 din 17 ianuarie 2023 cu privire la aprobarea contractului-tip încheiat cu șeful biroului asociat de avocați publici;
12. Hotărârea Nr. 12 din 24 februarie 2023 cu privire la aprobarea Raportului de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2022;
13. Hotărârea Nr. 13 din 24 februarie 2023 privind aprobarea Planului de acțiuni pentru anul 2023 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2021-2023;
14. Hotărârea Nr. 14 din 24 februarie 2023 cu privire la aprobarea Deciziei Comisiei de concurs privind selectarea avocaților pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat în raza de activitate a Oficiului Teritorial Bălți al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat;
15. Hotărârea Nr. 15 din 24 februarie 2023 cu privire la aprobarea rezultatelor comisiei de monitorizare a activității coordonatorului Oficiului teritorial Bălți al CNAJGS;
16. Hotărârea Nr. 16 din 24 februarie 2023 cu privire la repartizarea unităților suplimentare de para-juriști în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2023;
17. Hotărârea Nr. 17 din 24 februarie 2023 cu privire la aprobarea componenței nominale a Comisiei de concurs pentru selectarea para-juriștilor în raza de activitate a Oficiului teritorial Cahul.
18. Hotărârea Nr. 18 din 24 februarie 2023 cu privire la respingerea cererii prelabile a dlui Donos Tudor;

19. Hotărârea Nr. 19 din 15 mai 2023 privind actualizarea Planului de acțiuni pentru anul 2023 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2021-2023, aprobat prin Hotărârea nr. 13 din 24 februarie 2023;
20. Hotărârea Nr. 20 din 15 mai 2023 cu privire la aprobarea Deciziei Comisiei de concurs privind selectarea avocaților pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat în raza de activitate a Oficiului Teritorial Chișinău al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat;
21. Hotărârea Nr. 21 din 15 iulie 2023 cu privire la excluderea din Registrul național al persoanelor care acordă asistență juridică garantată de stat a persoanelor care nu mai acordă acest tip de asistență;
22. Hotărârea Nr. 22 din 15 iulie 2023 cu privire la actualizarea Registrului național al persoanelor care acordă asistență juridică garantată de stat;
23. Hotărârea Nr. 23 din 15 iulie 2023 cu privire la actualizarea listei avocaților specializați care acordă asistență juridică garantată de stat în cauzele cu implicarea copiilor;
24. Hotărârea Nr. 24 din 15 iulie 2023 cu privire la actualizarea listei avocaților specializați care acordă asistență juridică garantată de stat solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților al statutului de apatrid;
25. Hotărârea Nr. 25 din 15 iulie 2023 cu privire la actualizarea listei avocaților specializați care acordă asistență juridică garantată de stat persoanelor victime ale infracțiunilor;
26. Hotărârea Nr. 26 din 15 iulie 2023 cu privire la actualizarea listei avocaților specializați care acordă asistență juridică garantată de stat persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale;
27. Hotărârea Nr. 27 din 05 octombrie 2023 cu privire la aprobarea componenței nominale a Comisiei de selectarea a membrilor comisiei de monitorizare externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat din rândurile avocaților;
28. Hotărârea Nr. 28 din 05 octombrie 2023 cu privire la avizarea proiectului de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (medierea garantată de stat/număr unic 575/MJ/2023);
29. Hotărârea Nr. 29 din 01 noiembrie 2023 privind desemnarea dlui Iulian Paciurca în vederea reprezentării Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat în instanța de judecată în cauza Tudor Donos împotriva CNAJGS;
30. Hotărârea Nr. 30 din 01 noiembrie 2023 cu privire la aprobarea standardelor de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat pe cauze de azil.

Hotărârile CNAJGS pot fi accesate pe site-ul oficial www.cnajgs.md, la rubrică „Cadrul normativ”, subrubrica „Hotărârile CNAJGS”.

Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, pe parcursul anului **2023**, a fost ghidat în activitatea sa de actele internaționale în domeniul justiției și drepturilor

omului, angajamentele internaționale ale Republicii Moldova reflectate în **documente de politici ce țin de drepturile omului și justiție la nivel național**, precum:

- Strategia privind Asigurarea Independenței și Integrității în Sectorul Justiției, pentru anii 2022-2025;
- Strategia Națională de Prevenire și Combatere a Violenței față de femei și Violenței în familie, pentru anii 2018-2023;
- Strategia Națională de Prevenire și Combatere a Traficului de Ființe Umane, pentru anii 2018-2023;
- Programul de activitate al Guvernului „Moldova vremurilor bune”;
- Planurile instituționale de acțiuni ale judiciarului, avocaturii, procuraturii și Ministerului Justiției pentru anul 2022;

precum și de **propriile documente de politici**:

- Strategia de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2021-2023, aprobată prin hotărârea CNAJGS nr. 2 din 18.02.2021;
- Planul de acțiuni pentru anul 2023 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2021-2023, aprobat prin hotărârea CNAJGS nr. 2 din 23.02.2022

Întru realizarea obiectivelor și acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni pentru anul 2023 de implementare a **Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2021-2023**, CNAJGS a **întreprins multiple măsuri**, cele mai importante fiind:

1. Obiectivul strategic: buna guvernare în cadrul sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat și asigurarea abordării prin prisma drepturilor omului

În vederea atingerii acestui obiectiv a fost planificată realizarea următoarelor acțiuni și totodată obținute următoarele rezultate:

Acțiunea	Rezultate
<p>1.1 Revizuirea cadrului normativ-juridic primar și secundar în domeniul asistenței juridice garantate de stat, în special care vizează condițiile de eligibilitate, precum și promovarea modificărilor.</p>	<p>Urmare a propunerilor făcute, inclusiv de CNAJGS, Legea nr. 198/2007 a fost modificată prin Legea nr. 298 din 27.10.2022, fiind abordate în mod direct și condițiile de eligibilitate.</p> <p>Principalele modificări țin de plasarea persoanelor cu dizabilități severe sau accentuate în categoria persoanelor care beneficiază de AJGS indiferent de nivelul de venit al persoanei, modificare care au intrat în vigoare, începând cu 1 ianuarie 2023, fapt care a sporit accesarea</p>

	<p>serviciilor de AJGS de către persoanele cu dizabilități.</p> <p>O altă modificare deosebit de importantă ține de substituirea "minimului de existență", stabilit de Biroul Național de Statistică, cu "salariul minim lunar pe țară", stabilit de Guvern, în calitate de plafon în baza căruia se decide eligibilitatea pentru acordarea AJGS calificate. Această modificare a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2024 și va spori considerabil accesarea serviciilor de AJGS de către persoanele cu venituri mici.</p> <p>CNAJGS încurajează în continuare modificarea Codului de procedură penală și înlăturarea ambiguităților de reglementare în ceea ce privește mecanismul de solicitare a asistenței juridice garantate de stat, în special în ceea ce privește revizuirea cazurilor de participare obligatorie a apărătorului în procesul penal; temeiurile și procedura de substituire a apărătorului; reglementarea expresă a dreptului condamnaților la AJGS ș.a.</p>
<p>1.2 Revizuirea schemei de încadrare și de remunerare a personalului Aparatului administrativ și al Oficiilor teritoriale ale CNAJGS conform necesităților.</p>	<p>Rămâne a fi prioritară revizuirea schemei de încadrare a personalului Oficiilor teritoriale, a cărui volum de lucru s-a dublat în ultimii 10 ani (iar din 2024, în special, se așteaptă o creștere considerabilă a volumului de asistență acordată), deși numărul de personal rămâne același. Urmează a fi majorată și remunerarea salarizării personalului Oficiilor teritoriale și al Aparatului administrativ al CNAJGS, care în comparație cu remunerarea din cadrul altor instituții publice bugetare ce țin de domeniul justiției rămâne a fi printre cea mai mică.</p>
<p>1.3 Asigurarea unei planificări bugetare eficiente a costurilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat.</p>	<p>Pentru anul 2023 a fost alocată suma de 81 884,6 mii lei, fapt care a permis să încheiem anul fără mari datorii față de prestatorii de servicii. Acest fapt a fost posibil datorită estimării preventive a deficitului bugetar de către CNAJGS și a reacției prompte a Ministerului Justiției și a Ministerului Finanțelor în ceea ce privește alocarea mijloacelor financiare suplimentare.</p> <p>CNAJGS mizează pe consecvență în ceea ce privește adaptările necesare dictate de substituirea "minimului de existență" cu "salariul minim lunar pe țară", în calitate de plafon în baza căruia se decide eligibilitatea pentru acordarea AJGS calificate, începând cu</p>

	01.01.2024 și instituționalizarea medierii garantat de stat, începând cu 26.06.2024.
1.4 Dezvoltarea capacităților profesionale ale personalului Aparatului administrativ și Oficiilor teritoriale ale CNAJGS în vederea gestiunii eficiente a activităților din sistemul de AJGS.	În anul 2023, din lipsa de resurse dedicate, nu au fost organizate instruirii pentru personalul Aparatului administrativ și Oficiilor teritoriale ale CNAJGS, dezvoltarea capacităților profesionale fiind asigurată compensatoriu prin comunicarea intensă pe interior și schimbul de experiență între Oficiile Teritoriale. Rămâne o prioritate instruirea personalului în managementul serviciilor de asistență juridică și actualizarea privind abordarea din perspectiva drepturilor omului.
1.5 Dezvoltarea continuă a sistemului de evidență automatizată a datelor statistice (SIA CNAJGS) și a paginii web.	SIA CNAJGS, elaborat și menținut cu suportul partenerilor de dezvoltare, este deplin funcțional, unul din cele mai actualizate și performante sisteme informaționale din sectorul justiției, acoperind efectiv majoritatea funcțiilor și necesităților entității. Pe parcursul anului, au fost înlăturate deficiențele tehnice apărute în procesul de utilizare. Totodată, au fost elaborate noi inițiative de dezvoltare a sistemului (diversificarea prin digitalizare a metodelor de acordare a asistenței juridice și încadrarea opțiunii de video-conferință, suplinirea monitorizării manageriale a activității entităților subordonate cu opțiuni la distanță etc.), urmând a fi identificate și sursele de finanțare pentru implementarea lor.
1.6 Dezvoltarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat.	La acest capitol a contribuit decisiv Ministerul Justiției, care, urmare a sesizărilor făcute de CNAJGS, a elaborat și promovat o inițiativă legislativă care are drept scop optimizarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru AJGS. Principala inovație ține de substituirea executorilor judecătorești la faza executării silite a deciziilor cu privire la restituirea cheltuielilor cu Serviciul Fiscal de Stat. Prioritară rămâne a fi digitalizarea acestui proces.
1.7 Informare a publicului cu privire la asistența juridică garantată de stat.	O serie de materiale informative au fost elaborate și distribuite. Totodată, rămâne o prioritate actualizarea paginii web a CNAJGS (mai prietenoasă utilizatorului de servicii, la moment fiind resursă informațională în special pentru solicitanți și prestatori) și

	<p>actualizarea/mentinerea platformei de ajutor juridic www.parajurist.md</p>
<p>1.8 Asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de asistență juridică garantată de stat prin comunicarea informațiilor relevante despre activitatea CNAJGS.</p>	<p>Toate rapoartele anuale, sinteze statistice și fișe informative în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat, cu date dezagregate, sunt accesibile pe pagina web a CNAJGS, expediate autorităților relevante și informație curentă este plasată proactiv pentru persoanele interesate. Datele statistice despre activitatea sistemului pot fi accesate de către orice persoană interesată în regim real.</p> <p>CNAJGS este în căutarea partenerilor pentru organizarea regulată a conferinței anuale privind facilitarea accesului la justiție prin acordarea asistenței juridice garantate de stat.</p>
<p>1.9 Asigurarea unei colaborări eficiente cu organele de drept în vederea respectării drepturilor și intereselor legitime ale beneficiarilor de AJGS.</p>	<p>Pentru asigurarea funcționalității sistemului de AJGS, în vederea acordării asistenței juridice efective, îmbunătățirea calității serviciilor de asistență juridică acordate și instituirea noilor mecanisme de acordare a AJGS, CNAJGS a colaborat cu autoritățile din cadrul sistemului de justiție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uniunea Avocaților, • Institutul Național al Justiției, • Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele de judecată, • Procuratura Generală, <p>și cele ale administrației publice centrale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Justiției, • Ministerul Finanțelor, • Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General al Poliției, • Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, • Agenția pentru Guvernare Electronică, dar și cu • Avocatul poporului și societatea civilă. <p>Diferențele de abordare sunt înlăturate prin organizarea întâlnirilor periodice cu reprezentanții instituțiilor/organelor de drept și discutarea problemelor în cadrul meselor rotunde.</p>
<p>1.10 Consolidarea parteneriatelor cu organizațiile interesate în promovarea accesului la justiție și accesului la informație cu caracter juridic pentru diferite segmente ale populației Republicii Moldova,</p>	<p>Interesul actualilor și potențialilor parteneri ai CNAJGS pentru consolidarea capacității sistemului de asistență juridică garantată de stat este tot mai evident. Unele relații de colaborare</p>

<p>inclusiv cu parteneri de dezvoltare și organizații din alte state în vederea preluării de bune practici în sistemul de AJGS.</p>	<p>au fost oficializate prin acorduri de colaborare, altele prin proiecte și activități comune. În particular, datorită colaborării și suportului oferit de partenerii de dezvoltare a fost posibilă atingerea obiectivelor de dezvoltare a sistemului de AJGS și implementarea acțiunilor strategice.</p> <p>Tot mai multe organizații neguvernamentale sunt cointeresate în stabilirea și menținerea de parteneriate cu CNAJGS și realizarea de activități comune.</p> <p>De asemenea, sistemul de AJGS prezintă interes și pentru alte state, mai ales cele care sunt în proces de reformare a sistemului lor de AJGS, modelul din Republica Moldova fiind considerat unul de succes.</p>
<p>1.11 Formarea unor parteneriate durabile cu asociațiile obștești, instituțiile de învățământ și mediul academic în vederea monitorizării și cercetării domeniului AJGS, promovării accesului la informație cu caracter juridic, precum și cooptării voluntarilor în sistem.</p>	<p>Acorduri de colaborare prelungite, după caz noi încheiate.</p> <p>CNAJGS este deschis pentru a contribui la consolidarea standardelor de educație juridică, inclusiv prin reinstituirea algoritmului de implicare a studenților facultăților de drept în distribuirea informației cu caracter juridic, implicare în acordarea asistenței juridice preliminare și abilitarea juridică a populației.</p>

2. Obiectivul strategic: diversificarea spectrului de servicii și tehnologizarea serviciilor de asistență juridică garantată de stat

În vederea atingerii acestui obiectiv a fost planificată realizarea următoarelor acțiuni și totodată obținute următoarele rezultate:

Acțiunea	Rezultate
<p>1.1 Elaborarea și instituționalizarea mecanismului de acordare a asistenței juridice parțial gratuite.</p>	<p>În cadrul proiectului "Sporirea Transparenței, Responsabilității și Accesului la Sistemul Judiciar" (ETAAJS) finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Agenția Centrală pentru Managementul Proiectelor și Expertise France, a fost elaborat Raportul cu Recomandări privind stabilirea mecanismului pentru asistența juridică calificată parțial gratuită. În cadrul acestuia, este analizată situația actuală a asistenței juridice calificate parțial gratuite în Moldova, sunt prezentate cele mai bune practici ale altor țări europene și sunt oferite recomandări pentru instituirea asistenței</p>

	<p>juridice calificate parțial gratuite în Republica Moldova.</p> <p>De comun acord cu partenerii de dialog, inclusiv Ministerul Justiției, urmează a fi identificată opțiunea cea mai potrivită.</p>
<p>1.2 Elaborarea și instituționalizarea mecanismului de acordare a AJGS de către avocații stagieri.</p>	<p>Principalul impediment în instituționalizarea mecanismului de acordare a AJGS de către avocații stagieri este faptul că Legea 198/2007 nu conține prevederi în acest sens.</p> <p>Prin urmare, CNAJGS nu poate purcede la elaborarea cadrului normativ secundar în lipsa cadrului normativ primar, care la moment prevede că asistența juridică calificată poate fi acordată doar de către avocații licențiați.</p> <p>În limitele cadrului normativ-juridic actual, CNAJGS manifestă preocuparea pentru determinarea oportunității și dezvoltarea unor scheme de încadrare a avocaților stagieri în acordarea asistenței juridice primare.</p>
<p>1.3 Extinderea continuă și dezvoltarea rețelei de para-juriști în localitățile rurale și urbane din întreaga țară, ținând cont de necesitățile de abilitare juridică.</p>	<p>Numărul de para-juriști în anul 2023 a constituit 83 de unități.</p> <p>Totodată, în anul 2023, CNAJGS a continuat parteneriatul cu Asociația Obștească Uniunea pentru Echitate și Sănătate în cadrul căruia fost dezvoltată și consolidată o rețea de parajuriști specializați (în număr de 15) din mediul reprezentanților comunităților vulnerabile specifice (persoane care trăiesc cu HIV/SIDA, utilizatorii de droguri, lucrătorii sexului comercial, etc.), în vederea sporirii accesului la AJGS.</p>
<p>1.4 Majorarea cuantumului de remunerare a avocaților publici (a doua etapă) și para-juriștilor, pentru serviciile de acordare a asistenței juridice garantate de stat în vederea sporirii accesibilității și calității serviciilor.</p>	<p>Prin Hotărârea CNAJGS nr. 15 din 22 noiembrie 2022 a fost racordat deplin cuantumului remunerației fixe lunare a avocaților publici, constituind 16 963 lei (brut). Noul cuantum este aplicat începând cu 1 ianuarie 2023.</p> <p>Prin Hotărârea CNAJGS nr. 2 din 17 ianuarie 2023 a fost stabilit cuantumului remunerației fixe lunare a para-juriștilor în mărime 4100 lei (brut). Noul cuantum este aplicat, începând cu 1 februarie 2023.</p> <p>Astfel, prin aceste măsuri, a avut loc definitivarea procesului de racordare a remunerației fixe lunare a avocaților publici și parajuriștilor și asigurarea echilibrului privind remunerarea a varii prestatori de asistență juridică garantată de stat.</p>

<p>1.5 Dezvoltarea platformelor on-line de acordare a asistenței juridice primare care permite beneficiarilor să-și rezolve problemele de ordin juridic la distanță</p>	<p>Platforma "parajurist.md" a fost creată pentru a răspunde necesității de educație juridică în rândul populației Republicii Moldova, dar și pentru procesul de auto-instruire a para-juriștilor. Site-ul se adresează publicului larg, fără restricții și gratuit.</p> <p>Portalul vine în ajutorul cetățenilor Republicii Moldova cu o bibliotecă media, în care aceștia pot obține informații privind cele mai frecvente întrebări și răspunsuri juridice din varii domenii de interes, precum și noutățile juridice lunare. Toată echipa de para-juriști este conectată la platformă pentru a oferi primul ajutor juridic.</p> <p>În anul 2023 platforma a fost în gestiunea Asociației Naționale a Para-juriștilor.</p>
<p>1.6 Facilitarea accesului populației la serviciile de asistență juridică calificată prin acordarea de către avocați a serviciilor juridice la distanță (telefonice sau în regim de video conferință) .</p>	<p>La acest capitol, în anul 2023, au fost continuate discuțiile cu privire la conceptul unei asemenea platforme, precum și identificarea partenerilor de dezvoltare interesați de acest domeniu.</p>
<p>1.7 Tehnologizarea și digitalizarea procesului de acordare a asistenței juridice primare și abilitare juridică a populației (ex. elaborare (sub) pagină web specializată; ghiduri interactive; grupuri de suport în rețelele de socializare).</p>	<p>În anul 2023, CNAJGS a identificat potențiali parteneri în realizarea unor inovații tehnologice pentru digitalizarea procesului de acordare a asistenței juridice primare și abilitare juridică a populației</p>

3. Obiectivul strategic: asigurarea calității asistenței juridice garantate de stat

În vederea atingerii acestui obiectiv a fost planificată realizarea următoarelor acțiuni și totodată obținute următoarele rezultate:

Acțiunea	Rezultate
<p>1.1 Elaborare continuă a standardelor de calitate, care ar putea servi drept repere în procesul de monitorizare internă și externă a calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat acordate de către avocați. Elaborarea ghidurilor practice și metodologice pentru avocați și para-juriști.</p>	<p>Prin Hotărârea Nr. 30 din 01 noiembrie 2023 au fost aprobate standardele de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat pe cauze de azil, elaborate în cadrul proiectului implementat de Consiliul European "Consolidarea sistemului de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova".</p> <p>Aceste standarde profesionale înglobează standardele internaționale, regionale și naționale și cele mai bune practici în domeniu. CNAJGS este determinat să contribuie la capacitatea prestatorilor de servicii în baza standardelor existente și recent aprobate,</p>

	<p>fiind utilizate și la monitorizarea performanței și calității serviciilor acordate.</p>
<p>1.2 Contribuirea la instruirea inițială și continuă a avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat și consolidarea parteneriatelor cu instituțiile dotate cu competențe de instruire inițială și continuă (Uniunea avocaților; Centrul de Instruire al Uniunii Avocaților, Institutul Național al Justiției ș.a.).</p>	<p>În anul 2023, în colaborare cu partenerii de dezvoltare, au fost organizate un șir de instruirii pentru avocații care acordă AJGS.</p> <p>Astfel, în colaborare cu Institutul Național al Justiției, au fost desfășurate 2 sesiuni a câte 5 zile de instruire, pe următoarele tematici:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aspecte practice în examinarea litigiilor de familie, inclusiv cu implicarea copiilor; - Particularitățile examinării litigiilor ce țin de stabilirea programului/graficului de întreveneri cu copilul în procedura generală contencioasă și în procedura contenciosului administrativ; - Particularitățile acordării asistenței juridice garantate de stat victimelor traficului de ființe umane și victimelor violenței în familie; - Particularitățile acordării asistenței juridice garantate de stat persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale la examinarea cauzelor penale și civile; - Procedura examinării plângerilor împotriva actelor/acțiunilor/inacțiunilor organului de urmărire penală, organului care exercită activitate specială de investigații și procurorului. Controlul judiciar al legalității încheierii judecătorului de instrucție; <p>În colaborare cu AMNESTY International Moldova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jurisprudența CtEDO privind integritatea fizică, psihologică și morală a persoanei; - Particularitățile urmăririi penale și judecării cauzei în lipsa acuzatului; - Drepturile lucrătoarelor/lucrătorilor ale/ai sexului; - Dizabilitatea mintală și implicațiile legale după ratificarea Convenției ONU privind persoanele cu dizabilități; - Dreptul la viața privată în era digitală. <p>În colaborare cu MILENNIUM DPI Partners:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utilizarea videoconferinței în procesele judiciare din Republica Moldova: condiții legislative și aspecte practice de realizare; - Utilizarea e-Dosar judiciar: realități și perspective;

	<p>- Programul integrat de gestionare a dosarelor: reper informativ pentru avocați;</p> <p>- Prevenirea și combaterea crimelor motivate de prejudecată în Moldova</p> <p>În colaborare cu Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului (OHCHR):</p> <p>- Mecanismul de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat acordate în cauzele cu implicarea persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale.</p> <p>În colaborare cu Agenția Națiunilor Unite pentru drepturile și sănătatea reproductivă (UNFPA Moldova):</p> <p>- Asigurarea drepturilor persoanelor refugiate cu dizabilități în gestionarea răspunsului de criză umanitară.</p>
<p>1.3 Perfecționarea mecanismului de monitorizare internă și externă a calității asistenței juridice garantate de stat acordate de către avocați.</p>	<p>În vederea implementării mecanismului de monitorizare externă a calității asistenței juridice acordate de către avocați, prin Hotărârea Nr. 27 din 05 octombrie 2023 a fost aprobată componența nominală a Comisiei de selectare a membrilor comisiei de monitorizare externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat din rândurile avocaților.</p> <p>Comisia de selectare va stabili criteriile de selectare a membrilor comisiei de monitorizare externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat din rândurile avocaților, caietul de sarcini, precum și regulile de desfășurare a concursului.</p> <p>Totodată, pe parcursul anului 2023, de către Oficiile teritoriale ale CNAJGS, în ordinea procedurii de monitorizare internă, au fost monitorizați 205 de avocați care acordă asistență juridică garantată de stat.</p> <p>CNAJGS evidențiază drept prioritară declanșarea plenipotențială a mecanismului de monitorizare externă independentă pentru sporirea eficienței, încrederii și responsabilității pentru calitatea serviciilor de AJGS acordate de către avocați și alți prestatori de servicii.</p>
<p>1.4 Examinarea oportunității extinderii listelor specializate de avocați în anumite categorii de cauze, inclusiv actualizarea permanentă a celor existente.</p>	<p>În anul 2023 au activat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 47 avocați specializați în cauzele cu implicarea copiilor; • 19 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate pe cauze de azil;

	<ul style="list-style-type: none"> • 10 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dezabilități intelectuale și psiho-sociale, • 20 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor. <p>Listele avocaților specializați au fost actualizate periodic (de 2 ori pe an). La acest capitol se constată o dinamică pozitivă, numărul avocaților specializați fiind în creștere.</p>
1.5 Dezvoltarea mecanismului de instruire inițială și continuă, inclusiv la distanță, a para-juriștilor.	În anul 2021, în parteneriat cu Asociația Națională a Parajuriștilor, a fost elaborată și lansată platforma on line de instruire inițială și continuă a para-juriștilor. Această platformă a devenit funcțională din luna decembrie 2021 și permite persoanelor interesate să urmeze cursul de instruire inițială și continuă, care se finalizează cu eliberarea unui certificat.
1.6 Instruirea inițială, continuă și asistență metodică oferita para-juriștilor și consolidarea parteneriatelor cu instituțiile dotate cu competențe de instruire.	În 2023 para-juriștii au beneficiat cursuri de instruire on-line, organizate de partenerii de dezvoltare.
1.7 Revizuirea mecanismului de selectare, contractare și responsabilizare a para-juriștilor.	Urmare a modificării Legii nr. 198/2007 prin Legea nr. 298 din 27.10.2022, condiția precum că, candidatul pentru poziția de parajurist trebuie să aibă studii juridice incomplete sau studii superioare complete, nu mai este una absolut obligatorie. Modificarea operată sporește accesul persoanelor interesate, în special a exponenților grupurilor vulnerabile și marginalizate, la aplicarea pentru poziția de parajurist în localitățile din care provin.

1.2 ACTIVITATEA OFICIILOR TERITORIALE ALE CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT ȘI A PERSOANELOR AUTORIZATE

1.2.1 Date generale privind volumul AJGS acordate pe parcursul anului 2023.

Oficiile teritoriale ale CNAJGS își exercită atribuțiile în baza *Legii nr.198/2007 cu privire la AJGS și a Regulamentului funcționării Oficiilor Teritoriale ale CNAJGS*, aprobat prin Hotărârea CNAJGS nr. 15/2008 (Monitorul Oficial nr. 160-161 art. nr. 463/2008).

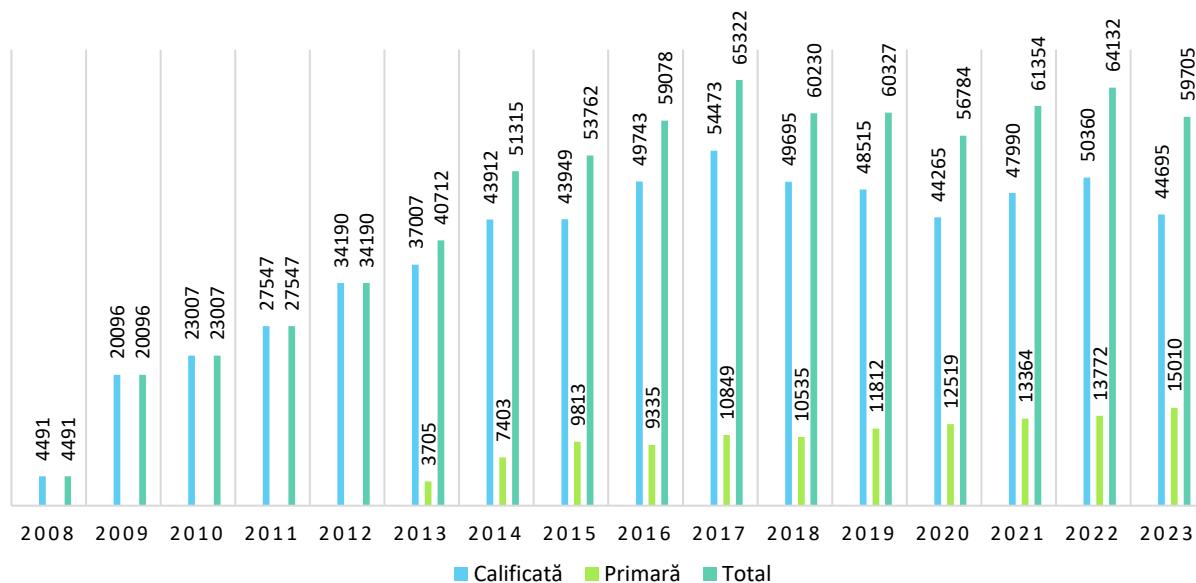
Oficiile teritoriale ale CNAJGS sunt persoane juridice de drept public. Fiecare Oficiu teritorial este condus de un coordonator, având angajați câte un contabil-șef și mai mulți specialiști/consultanți. Jurisdicția teritorială a Oficiilor teritoriale coincide cu jurisdicția Curților de Apel. Cele patru Oficii teritoriale își au sediul în Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat.

Oficiile teritoriale asigură acordarea de asistență juridică garantată de stat în raza de activitate a Curții de apel, prin exercitarea următoarelor funcții:

- organizarea acordării de asistență juridică garantată de stat;
- încheierea de contracte cu avocații din listele celor care acordă asistență juridică garantată de stat;
- examinarea cererilor și documentelor prezentate de solicitanții de asistență juridică garantată de stat, deciderea asupra acordării unei astfel de asistențe;
- numirea avocaților care să acorde asistență juridică calificată, inclusiv asistență juridică de urgență;
- încheierea de contracte de colaborare cu para-juriștii și cu asociațiile obștești care acordă asistență juridică garantată de stat;
- colectarea de date statistice referitor la necesitățile de asistență juridică garantată de stat și la nivelul lor de acoperire în teritoriu;
- solicitarea intentării procedurii de executare silită a deciziei privind recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat reprezentarea intereselor statului în procesele ce țin de contestarea deciziei privind recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; etc.

Urmare a activității de organizare a acordării AJGS desfășurate de Oficiile teritoriale ale CNAJGS, pe parcursul anului **2023**, au fost înregistrate **în total 59 705** de cazuri de acordare a asistenței juridice garantată de stat.

Evoluția nr. total de cazuri de acordare a AJGS

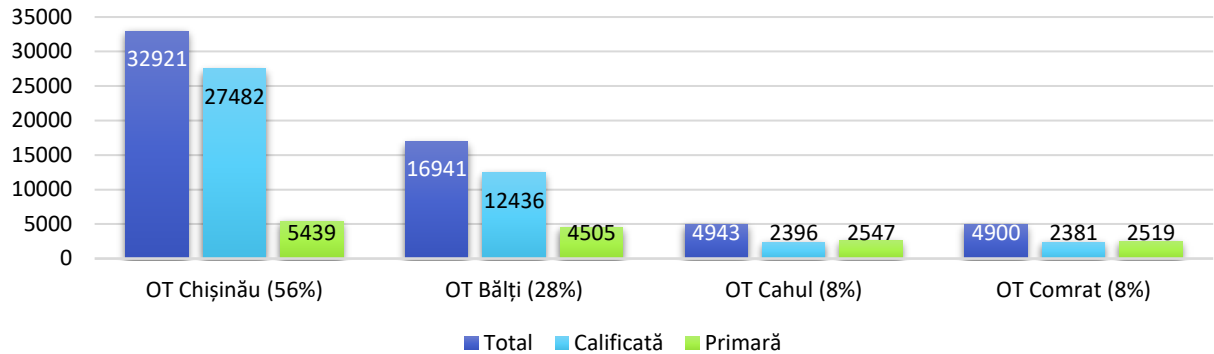
Este de menționat că, de la momentul intrării în vigoare a *Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat*, și anume 1 iulie 2008 și până la finele anului **2023** au fost înregistrate **în total 727 042** cazuri de acordare a AJGS calificate și **118 117** cazuri de asistență juridică primară.

Din punct de vedere al timpului, asistența juridică garantată de stat a fost înregistrată constant în cele 4 trimestre ale anului **2023**, cel mai mare nr. de cazuri fiind înregistrat în

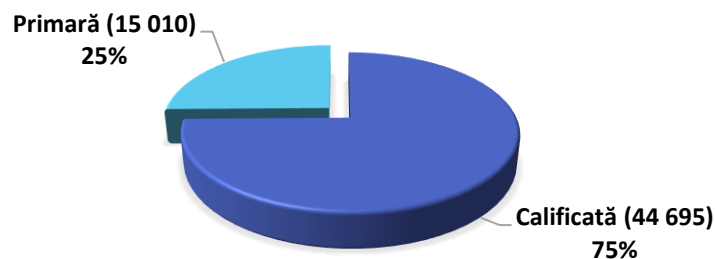
trimestrul I, iar din punct de vedere al repartizării volumului de asistență acordate între Oficiile teritoriale, cel mai mare nr. de cazuri fiind înregistrat la Oficiul teritorial Chișinău:

Ponderea volumului de AJGS între Oficiile teritoriale pe parcursul anului 2023

Din numărul **total** de 59 705 cazuri, 44 695 au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** și 15 010 au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **primare**:

PONDEREA AJGS DUPĂ TIPUL ASISTENȚEI

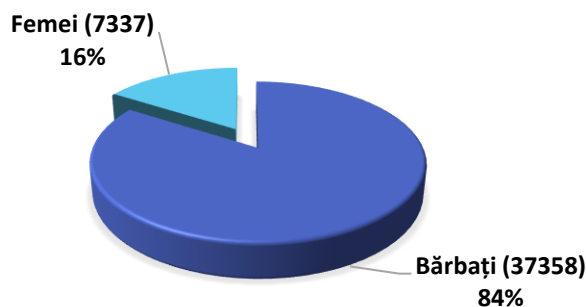
Astfel, ponderea asistenței juridice **calificate** este de 75% din întregul volum, iar asistenței juridice **primare** îi revine 25%.

1.2.2 Date cu privire la AJGS calificată acordată pe parcursul anului 2023.

După cum s-a menționat, în anul 2023 au fost înregistrate 44 695 cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate**. În comparație cu anul 2022, numărul de beneficiari este mai mic cu 5 665 de cazuri.

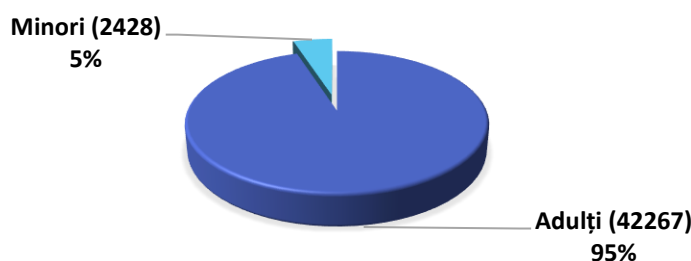
Din nr. total de 44 695 de cazuri, în 37 358 de cazuri beneficiarii de asistență juridică **calificată** au fost **bărbați**, iar în 7 337 cazuri beneficiarii au fost **femei**:

PONDEREA BENEFICIARILOR DE AJGS CALIFICATĂ DUPĂ SEX ÎN ANUL 2023

În același timp, din nr. total de **44 695** de cazuri, în **42 267** de cazuri beneficiarii de asistență juridică calificată au fost **adulți**, iar în **2 428** cazuri beneficiarii au fost **minori**:

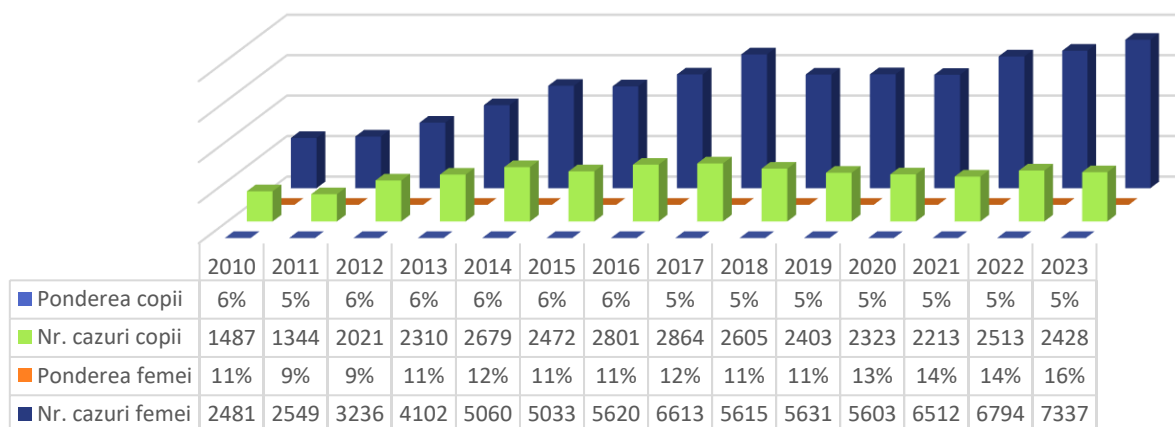
PONDEREA BENEFICIARILOR DE AJGS CALIFICATĂ DUPĂ VÂRSTĂ ÎN ANUL 2023

Ponderea beneficiarilor **femei** demonstrează o creștere continuă, ajungând la cota de **16%** din nr. total de beneficiari de AJGS **calificată**, înregistrând o creștere semnificativă a numărului de cazuri în ultimii **5 ani**. Prin urmare, **2023** este anul cu cel mai mare număr de cazuri de acordare a AJGS calificate beneficiarilor **femei**.

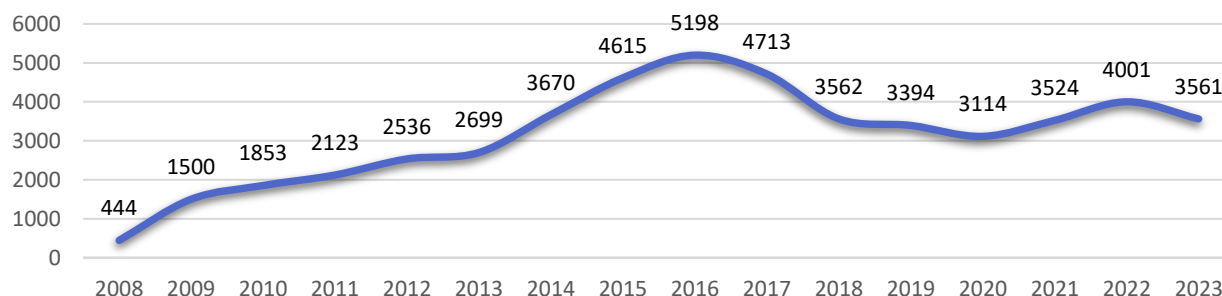
Ponderea de circa **5%** a beneficiarilor **minori** din nr. total de beneficiari de AJGS **calificată** rămâne a fi constantă în ultimii ani. Totuși, ca și număr, în **2023** au fost înregistrare cu **85** cazuri mai puține decât în **2022**:

Ponderea AJGS acordată femeilor și minorilor

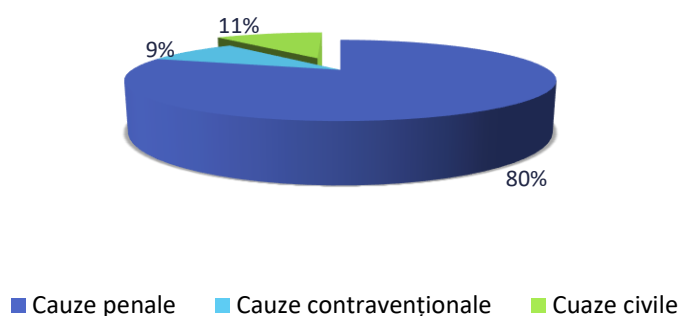
Din numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate**, în **3 561** cazuri a fost acordată asistența juridică de **urgență**, ceea ce constituie cu **440** cazuri mai puțin decât în anul **2022**. Ponderea asistenței juridice de urgență din volumul **total** de asistență juridică calificată garantată de stat a constituit circa **8%**:

Evoluția nr. de cazuri de acordare a AJGS de urgență din momentul lansării sistemului

În celelalte cazuri și anume în **41 134**, a fost acordată asistența juridică calificată **ordinară** în cadrul dosarelor penale, contravenționale și civile, predominând tradițional cauzele penale cu o cotă de circa **80%** din numărul total. Astfel, **32 884** au constituit cauze **penale**, **4 340** cauze **civile** și **3 910** cauze **contravenționale**:

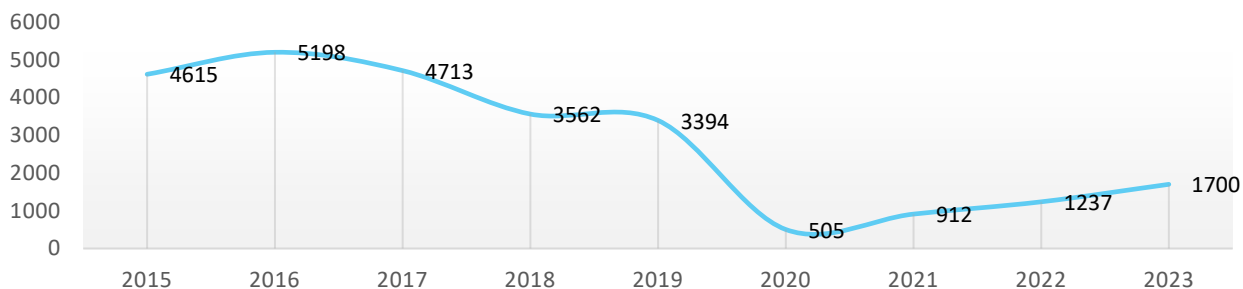
Ponderea AJGS calificate ordinare pe tipuri de cauze în anul 2023

Din perspectiva acordării AJGS calificată în dependență sau indiferent de nivelul de venit al persoanei, continuă să prevaleze majoritar cazurile de acordare a AJGS **indiferent de nivelul de venit**, având ponderea de circa **70%** din volumul total de asistență juridică calificată acordată, acestea constituind cazuri de participare obligatorie a avocatului în procesul penal, contravențional, civil.

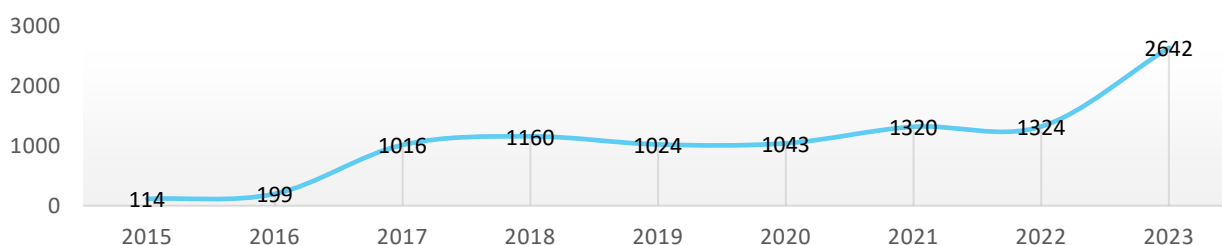
Pe de altă parte, este în continuă creștere nr. de **refuzuri în acordarea AJGS**, în anul **2023** fiind înregistrate **1 700 de decizii de refuz în acordarea AJGS**, adică cu **463 de cazuri mai mult decât în anul 2022**. De menționat că, numărul de refuzuri a înregistrat o tendință de creștere în ultimii ani, urmare a faptului că Oficiile teritoriale ale CNAJGS au obținut accesul la platformele guvernamentale de date cu privire la veniturile solicitantului, care sunt verificate și analizate în procesul de prelucrare a cererilor de acordare a AJGS:

Evoluția nr. de cazuri de refuzuri în acordare a AJGS calificate

Din numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate**, în **2 642** cazuri beneficiarii au avut statut de **victimă sau parte vătămată**, ceea ce constituie circa **6%** din volumul total:

Evoluția nr. total de cazuri de acordare a AJGS calificate persoanelor cu statut procesual de victimă sau parte vătămată

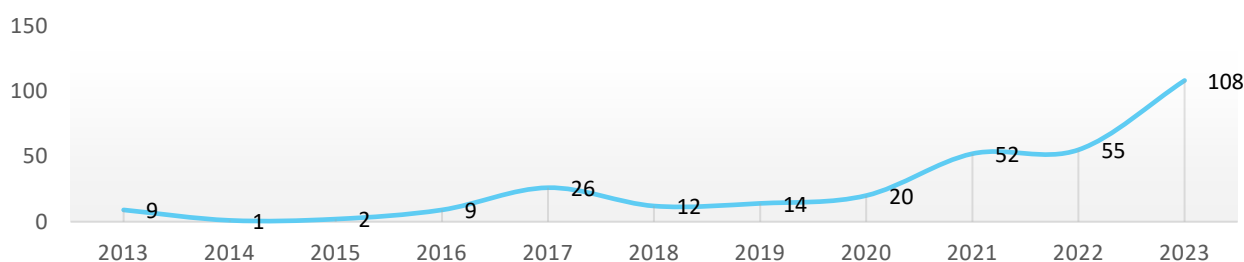

Urmare a modificărilor operate în legislație, pe parcursul anului 2023 au fost create premise bune în vederea asigurării accesului timpuriu a presupușilor victime ale infracțiunii la asistența juridică garantată de stat necesară pentru depunerea plângerii în vederea pornirii urmăririi penale. În acest sens, cele mai vulnerabile sunt victimele violenței domestice, victimele infracțiunilor sexuale și a traficului de ființe umane. Prin urmare, suntem în așteptarea creșterii nr. de beneficiari de AJGS cu statut de victimă în continuare.

Din numărul total de **2 642** cazuri de asistență juridică garantată de stat acordată victimelor, **1 690** au constituit cazuri de acordare asistenței juridice **victimelor violenței domestice**, inclusiv copii, iar în **144** cazuri asistența a fost acordată victimelor traficului de ființe umane.

În anul **2023** au fost înregistrate **108** cazuri de acordare a asistenței juridice calificate pe cauze de azil, fiind înregistrat cel mai mare nr. din 2013 încoace:

Evoluția nr. de cazuri de acordare a AJGS de calificate pe cauze de azil

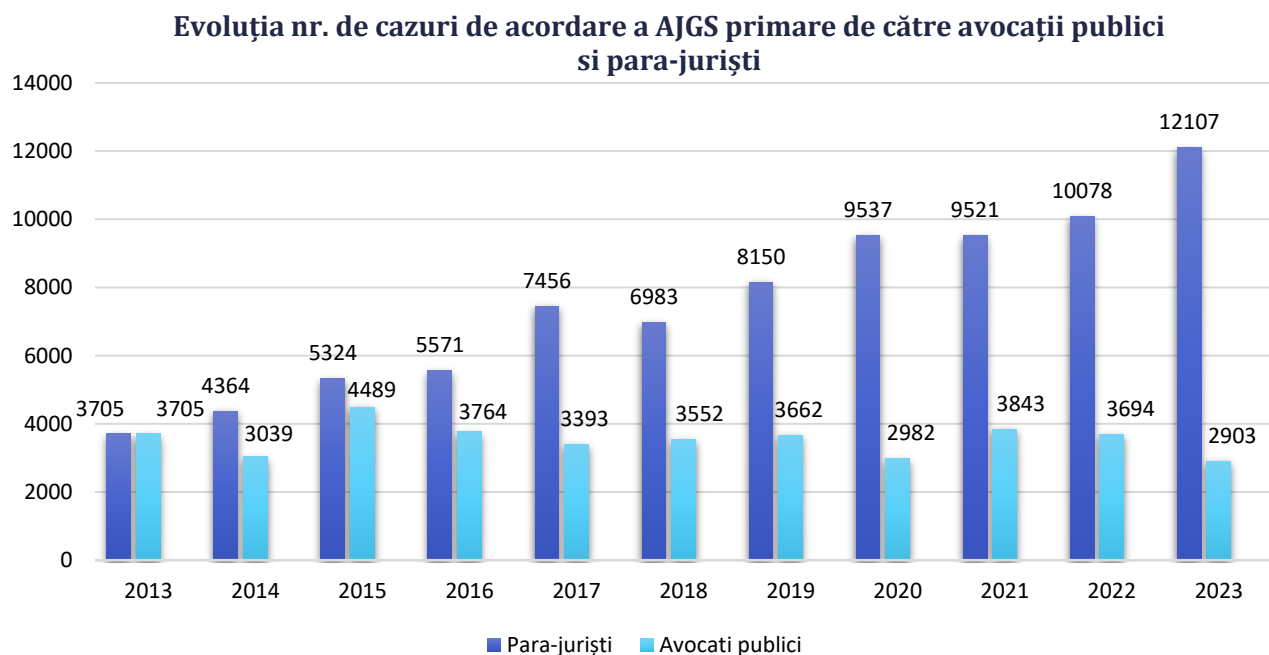
Asistența juridică calificată a fost acordată de către avocații specializați în acordarea asistenței juridice pe cauze de azil. În asemenea tipuri de cauze, beneficiarii de asistență au fost cetățeni străini sau apatrizi.

Concluzionând, constatăm că pe parcursul anului **2023**, din numărul total de **44 695** cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate**:

- în **3 561** cazuri a fost acordată asistența juridică de **urgență**, circa **8 %**,
- în **7 337** cazuri beneficiarii au fost au fost **femei**, circa **16 %**,
- în **2 428** cazuri beneficiarii au fost au fost **minori**, circa **5 %**,
- în **1 296** cazuri beneficiarii au fost **persoane cu dizabilități**, circa **3%**,
- în **2 642** cazuri au avut statut de **victimă/parte vătămată** a infracțiunii, circa **6%**, dintre care **1 690** victime ale **violenței domestice** și **144** victime ale **traficului de ființe umane**.

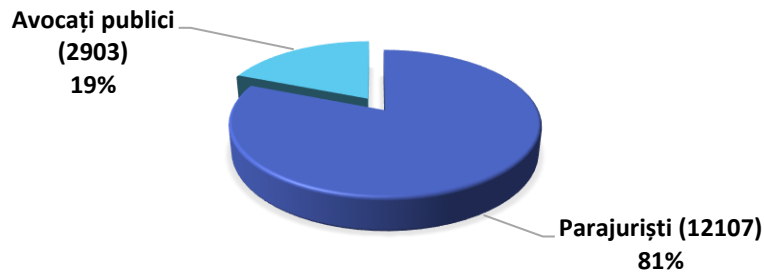
1.2.3 Date cu privire la AJGS primară acordată pe parcursul anului 2023.

În anul **2023**, **15 010** persoane au beneficiat de asistență juridică **primară** garantată de stat, ceea ce constituie cu **1 238** cazuri mai mult, decât în anul **2022**, fiind înregistrată o creștere de circa **9%**.

Rețeaua națională de **para-juriști** constituie în continuare principala modalitate de livrare a asistenței juridice **primare** în localitățile rurale și urbane, altele decât cele de reședință ale Oficiilor teritoriale. Prin urmare, în **12 107** cazuri, adică **81%** din volumul total, asistența juridică **primară** a fost acordată de către **para-juriști** și în **2 903** cazuri (**19%**) de către **avocații publici**.

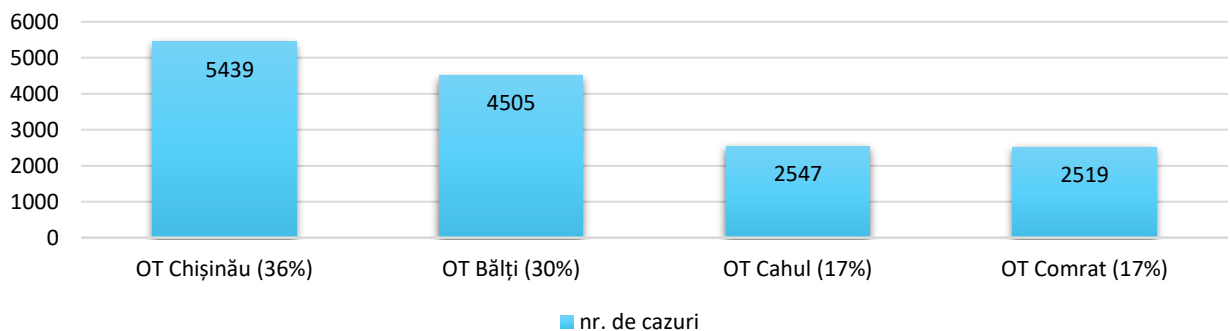
PONDEREA AJGS PRIMARE DUPĂ PRESTATORI

Dar, și rețeaua de avocați publici contribuie substanțial, an de an, la volumul total de asistență juridică primară livrată, în special în localitățile de reședință ale Oficiilor teritoriale, ținând cont de faptul că menirea lor principală e acordarea asistenței juridice calificate și că pe parcursul anului **2023** au activat doar **13** avocați publici.

Repartizarea volumului de asistență juridică primară între Oficiile teritoriale ale CNAJGS a avut loc, după cum urmează:

Ponderea volumului de AJGS primară între Oficiile teritoriale pe parcursul anului 2023

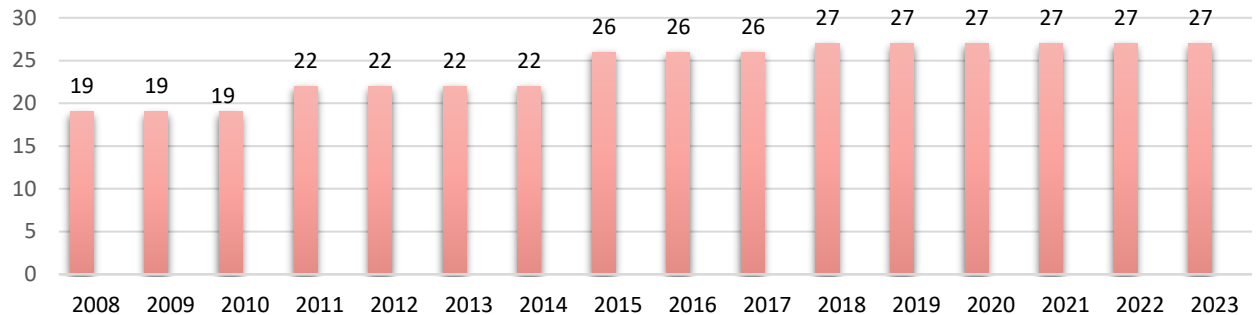
1.2.4 Date cu privire la volumul de lucru și resurse umane angajate în sistemul de AJGS în anul 2023.

Ca urmare a creșterii volumului de AJGS acordate, a extinderii competențelor CNAJGS, a creșterii numărului de beneficiari și de prestatori de AJGS, precum și diversificarea spectrului de servicii de AJGS prestată, volumul de lucru în OT ale CNAJGS a crescut considerabil, în raport cu primii ani de activitate. Analizând doar un singur criteriu, precum este nr. de decizii emise anual cu privire la acordarea asistenței juridice garantate de stat, constatăm o evoluție evidentă în acest sens:

Astfel, doar la acest capitol, în perioada anilor **2009-2023**, **volumul după numărul de decizii** a crescut aproximativ de 2,5 ori (mai exact cu **160%**) însă numărul **personalului Oficiilor teritoriale** ale CNAJGS a crescut cu doar **jumătate (mai exact, 42%, de la 19 la 27 unități)**:

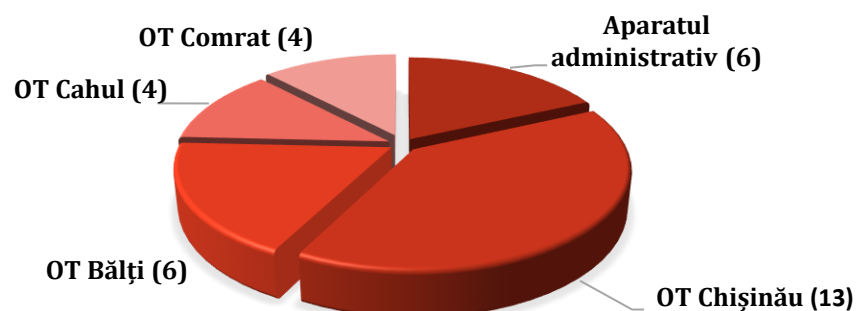
Evoluția nr. de unități de angajați ai Oficiilor teritoriale ale CNAJGS

Constatăm în ultimii ani o creștere considerabilă și aproape negestionabilă a volumului de lucru al personalului Oficiilor teritoriale și al Aparatului administrativ al CNAJGS, determinată de extinderea tipurilor de asistență juridică garantată de stat, spectrului de servicii și prestatori, activității de instruire, mediatizare și monitorizare, recuperare a cheltuielilor, cu posibilități mai mult decât modeste de a dedica efort noilor obiective de digitalizare a sistemului. Aceștia se alătură și noile competențe atribuite CNAJGS, începând cu 26 ianuarie 2024, și anume medierea garantată de stat.

Această creștere a volumului de activitate nu este deloc proporțională cu resursele umane, tehnice și financiare alocate sistemului, necesitând permanent adaptări de rigoare și alocare de suport și resurse suplimentare. **Identificarea și alocarea unităților de personal și resurselor financiare conform necesităților este crucială pentru anul 2024.**

În anul **2023**, în sistemul de acordare a AJGS au fost alocate **33 unități** de personal, fiind astfel repartizate:

În același timp, CNAJGS rămâne printre puținele organe colegiale ale căror membri nu sunt remunerați, activând pe baze obștești. Pe de o parte, membrii CNAJGS nu desfășoară o activitate permanentă în cadrul CNAJGS, fiind angajați ai altor instituții guvernamentale sau neguvernamentale, dar pe de altă parte membrii consumă timp în legătură cu pregătirea și

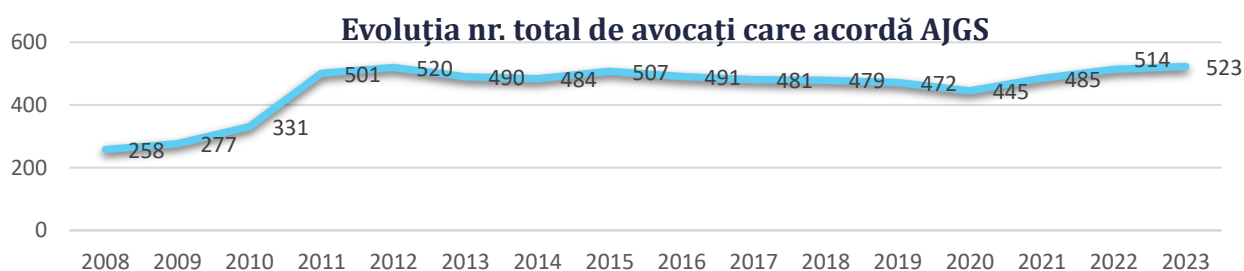
participarea la ședințele CNAJGS, precum și la alte evenimente dedicate asistenței juridice garantate de stat.

1.2.5 Date cu privire prestatorii de servicii de AJGS în anul 2023.

Pentru acordarea **asistenței juridice calificate** au fost implicați **523 avocați** care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, dintre care:

- **13 avocați publici;**
- **47 avocați specializați** în cauzele cu implicarea copiilor;
- **19 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid;
- **10 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dizabilități intelectuale și psiho-sociale;
- **20 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor.

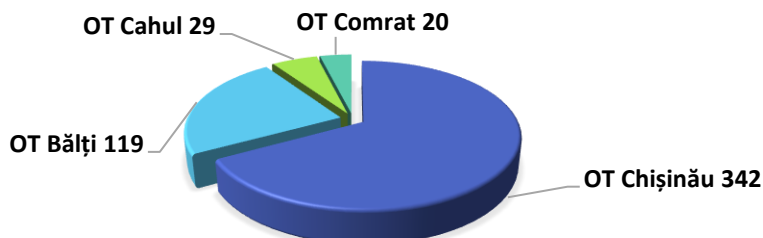
Nr. de avocați care acordă a AJGS la cerere rămâne a fi constant în ultimii ani, datorită faptului că nr. de avocați noi veniți în sistem este aproximativ același ca și nr. avocaților care au părăsit sistemul din anumite considerente:

Interesul avocaților față de sistemul de AJGS este în continuă creștere, mai ales în contextul majorării remunerării pentru serviciile de asistență juridică garantată de stat.

Este de menționat repartizarea geografică neuniformă a numărului de **avocați care acordă AJGS la cerere**, marea majoritate **67%**, fiind concentrată în jurisdicția Oficiul teritorial Chișinău:

REPARTIZAREA NR. DE AVOCAȚI CARE ACORDĂ AJGS LA CERERE ÎNTRE OFICIILE TERITORIALE

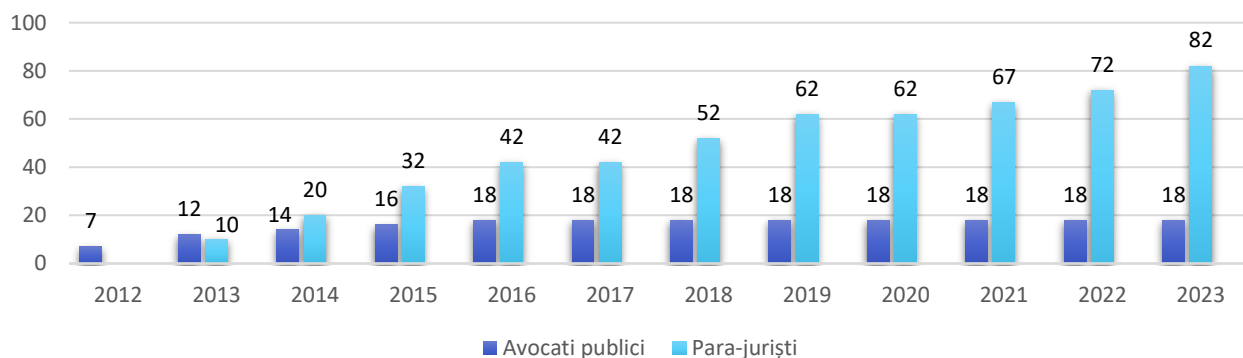

În municipiul Chișinău este înregistrat un număr acceptabil de avocați, însă în unele raioane (Taraclia, Sângerei ș.a.) înregistrăm un număr insuficient de avocați.

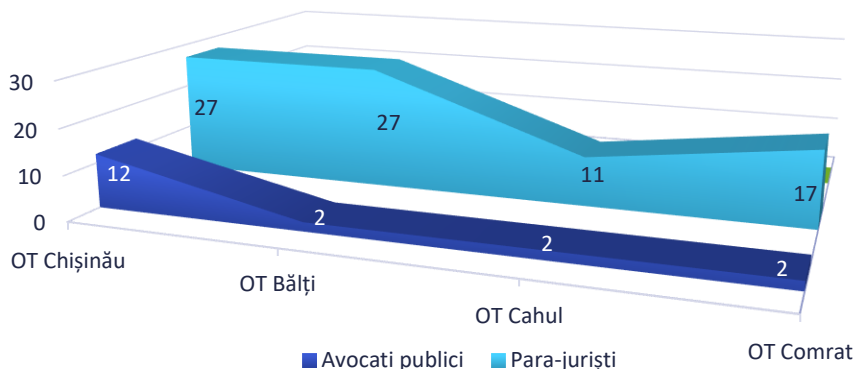
În sistemul de acordare a AJGS sunt alocate **18 unități** de avocați publici și **82 unități** de para-juriști:

Evoluția nr. de unități de para-juriști și avocați publici

Între Oficiile teritoriale sunt repartizate după cum urmează:

Repartizarea nr. de avocați publici și para-juriști între Oficiile teritoriale

În anul **2023**, efectiv au activat **13 avocați publici**, 5 unități rămânând vacante. Prin hotărârea CNAJGS nr. 6/2021 cuantumul remunerației avocaților publici a fost stabilit provizoriu în mărime de 13 570 lei lunar (brut), iar începând cu 1 ianuarie 2023 cuantumul remunerației fixe lunare a avocaților publici a fost racordat deplin în mărime de 16 963 lei.

Rețeaua națională de para-juriști în anul **2023** a fost constituită din **82 de unități** planificate. Din cele 82 de unități, efectiv au activat **73 de para-juriști**, nr. de unități vacante fiind **9**.

Cu regret, problema unităților vacante pentru poziția de para-jurist a fost actuală și pentru anul 2023. Lipsa de interes față de această poziție era determinată de mărimea cuantumului derizoriu a remunerației fixe lunare, care nu fusese revizuită niciodată din anul 2013. Urmare a majorării remunerației fixe lunare a para-juriștilor, aceasta s-a ridicat la nivel de 4100 lei, începând cu 1 februarie 2023.

1.2.6 Monitorizarea activității prestatorilor de servicii asistență juridică garantată de stat.

Pe parcursul anului 2023, în ordinea monitorizării interne a calității asistenței juridice calificate, a fost monitorizată activitatea a 205 avocați:

Tipul de prestatori	OT Chișinău	OT Bălți	OT Cahul	OT Comrat	Total
Avocați	113	55	18	19	205

Rezultatele monitorizării interne a activității avocaților care acordă AJGS:

Calificativul	OT Chișinău	OT Bălți	OT Cahul	OT Comrat	Total
foarte bine	1	44	10	3	58
bine	99	11	8	15	132
insuficient	13	0	0	2	15

Totodată, a fost monitorizată și evaluată activitatea parajuriștilor, după cum urmează:

Tipul de prestatori	OT Chișinău	OT Bălți	OT Cahul	OT Comrat	Total
Para-juriști	66 (22*3)	108 (26/27*4)	34 (8/9*4)	50 (*4)	258

Rezultate evaluării activității parajuriștilor în anul 2023:

Punctaj	OT Chișinău	OT Bălți	OT Cahul	OT Comrat	Total
de la 90 la 100	2	0	0	2	4
de la 75 la 89	19	0	2	3	24
de la 50 la 74	0	27	4	14	45
de la 0 la 49	1	0	4	0	5

Pentru sporirea eficienței, încrederii și responsabilității pentru calitatea serviciilor de AJGS acordate de către avocați și alți prestatori de servicii CNAJGS evidențiază drept prioritară declanșarea plenipotențială a mecanismului de monitorizare externă independentă.

1.2.7 Date cu privire bugetul sistemului de AJGS în anul 2023.

Pentru finanțarea sistemului de asistență juridică garantată de stat pentru anul 2023, pentru CNAJGS și celor 4 Oficii ale sale teritoriale, a fost alocată suma de **81 913,3 mii lei**. Astfel, conform raportului privind implementarea strategiei de cheltuieli în anul 2023 a fost executată suma de **81 699,5 mii lei**.

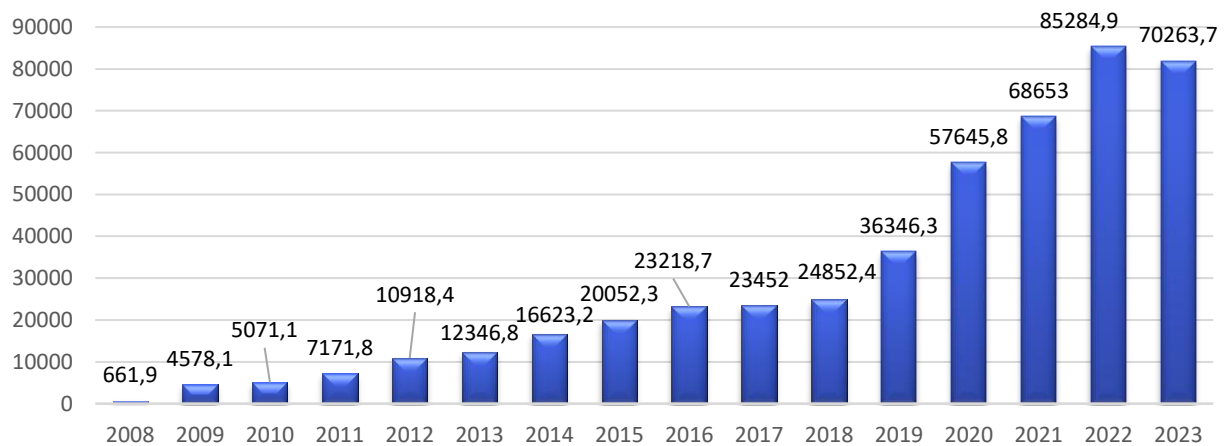
Domeniu	Buget aprobat	Buget precizat	Buget executat	Economii/deficit
Administrarea sistemului	8 315,3	7 592,7	7 424,3	168,4
Remunerarea avocați	70 513,5	70 280,1	70 263,7	16,4
Remunerarea parajuriștilor	3 084,5	4 011,8	4 011,5	0,3
Total	81 913,3	81 884,6	81 699,5	185,1

Este de remarcat că, din bugetul total, **70 263,7 mii lei**, ceea ce constituie circa **86%**, au fost executate pentru **remunerarea avocaților** care acordă AJGS calificată, iar suma de **4 011,5 mii lei**, ceea ce constituie circa **5%**, a fost executată pentru **remunerarea para-juriștilor**,

astfel încât **91%** din buget au fost executate pentru **remunerarea prestatorilor de servicii**, **9%** din buget fiind destinate **administrării sistemului**, inclusiv cheltuielile de personal, echipament, consumabile, servicii comunale etc.

Tendința din ultimii 5 ani de majorare a bugetului destinat sistemului de AJGS este una evidentă. Astfel, în anul 2022 a fost înregistrat cel mai mare buget total executat și anume 92 705,35 mii lei, dar în anul **2023** de **81 699,5 mii lei**, oricum mult mai mare în comparație cu anul 2019.

În mod special a crescut bugetul destinat **remunerării avocaților pentru serviciile de AJGS calificată**, urmare a majorării cu 150% a cuantumului unității convenționale, în baza căreia se calculează remunerația și a majorării cu 150% a remunerației fixe lunare achitate avocaților publici. Dacă în anul 2022 în acest sens s-au executat 85 284,94 mii lei, atunci în **2023** s-au executat **70 263,7 mii lei**, pe când în 2019 aveam cifra de 36 346,3 mii lei, ne mai vorbind de anul 2009, când au fost executate doar 4,58 milioane lei:

Este de menționat faptul că în anul 2023 a crescut considerabil bugetul destinat remunerației parajuriștilor. Dacă în anul 2022 în acest sens au fost executate 1 491,77 mii lei, atunci în **2023** au fost executate **4 011,5 mii lei**. Aceasta majorare se datorează faptului că, începând cu 1 februarie 2023 remunerația fixă lunară a parajuriștilor s-a majorat cu 150%, iar nr. de unități de parajuriști a ajuns la 83.

Această tendință reflectă cel mai bine dinamica pozitivă a sistemului de AJGS în cei **15 ani** ai săi de activitate, deoarece demonstrează că, AJGS a devenit mult mai diversă și mult mai accesibilă pentru populație în Republica Moldova, crescând totodată și contribuția statului.

Majorarea în baza necesităților specificate supra a bugetului a atras atenția, eventual sporită, a organelor de control, astfel încât pe parcursul anilor **2022-2023** fiind organizate misiuni de audit atât de către Inspekția Financiară, cât și de către Curtea de Conturi, ceea ce permite a constata nivelul avansat de disciplină financiară și implementa de către varii autorități, inclusiv CNAJGS, eventuale adaptări legislative sau instituționale.

1.2.8 Date cu privire recuperarea cheltuielilor suportate în legătură cu acordarea AJGS în anul 2023.

Anii precedenți procesul de recuperare a cheltuielilor suportate în legătură cu acordarea AJGS decurgea mai anevoios la etapa de executare silită, deoarece ținea de competența executorilor judecătorești. În anul 2023 au avut loc modificări în legislație, care au transferat competența de executare silită de la executorii judecătorești la Serviciul Fiscal de Stat.

Oficiile teritoriale ale CNAJGS depun efort în a identifica cazurile de recuperare a cheltuielilor, în conformitate cu prevederile art. 23 din Legea 198/2007, informarea debitorilor conform regulilor stabilite și expedierea materialelor către Serviciul Fiscal de Stat pentru executarea silită.

Una din prioritățile pentru anul 2024 constituie digitalizarea proceselor de lucru ce țin de recuperarea cheltuielilor suportate în legătură cu acordarea AJGS pentru a facilita evidența și procesarea cazurilor respective. Totuși, rămânem dependenți de faza de executare silită, care nu ține de competența Oficiilor teritoriale, fiind atribuită Serviciul Fiscal de Stat.

Oficiul Teritorial al CNAJGS	Nr. de decizii emise			Suma care urmează a fi recuperată (mii lei) ²	Nr. de decizii executate pe parcursul anului		Suma încasată ³	
	Art. 23 Alin. (1)	Art. 23 Alin. (2)	Art. 23 Alin. (3)	Art. 23	Benevol	Silit (de sfs ⁴)	Benevol	Silit (de sfs)
Chișinău	18	0	119	201 710,0	43	30	65 040,0	36 650,0
Bălți	8	0	33	86 015,0	15	0	38 025,0	0
Cahul	10	0	56	107 250,0	19	0	36 890,0	0
Comrat	63	3	2	131 277,5	22	15	43 445,0	21 060,0
Total	99	3	210	526 252,5	99	45	183 400,0	57 710,0

II. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANUL 2024

Ținând cont de obiectivele strategice fixate în *Strategia de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2021-2023* și acțiunile deja realizate, de noile provocări și necesități ale sistemului, CNAJGS își va fixa noile obiective de dezvoltare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat în nouă *strategie de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2024-2026*.

Obiectivele operaționale pentru anul 2024 vor fi reflectate în Planul de acțiuni pentru anul 2024 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2024-2026 și altor angajamente ale CNAJGS prevăzute în documentele de politici ale Republicii Moldova, care vor fi elaborate ulterior aprobării prezentului raport.

² Suma indicată în decizii.

³ Suma totală încasată de la debitorii în baza deciziilor emise, inclusiv, anterior de raportare.

⁴ Serviciul Fiscal de Stat al Republicii Moldova.

III. CONSTATĂRI MAJORE, 2023

- Sistemul este funcțional, asigurând **acces la asistență juridică garantată de stat reală și efectivă**, în anul **2023** fiind înregistrate în total **59 705 cazuri** de acordare a AJGS.
- **Spectrul de servicii de asistență juridică garantată de stat este unul extins**, fiind acordată asistență juridică primară și calificată, cea din urmă, atât pe cauze penale, cât și pe cauze non penale, inclusiv asistența juridică de urgență.
- De la crearea în **2008** a sistemului, până în prezent, au fost înregistrate în total **727 042** cazuri de acordare a asistenței juridice calificate și **118 117** cazuri de asistență juridică primară.
- Corespunzător, bugetul destinat sistemului de asistență juridică garantată de stat este în creștere (în anul **2023** a constituit circa **81,9** milioane lei).
- Creșterea semnificativă în ultimii 5 ani a nr. de beneficiari femei, în **2023** fiind înregistrat **cel mai mare număr de cazuri de asistență juridică calificată acordată femeilor (7337)**.
- **Creșterea volumului asistenței juridice primare** acordate, în **2023** fiind înregistrat cel mai mare număr de cazuri de acordare a AJGS primare (**15 010** cazuri).
- Includerea **persoanelor cu dizabilități severe și accentuate** în categoria persoanelor care beneficiază de AJGS calificată **indiferent de nivelul de venituri**, începând cu **1 ianuarie 2023**.
- Substituirea "minimului de existență" cu "salariul minim pe țară" în calitate de plafon în bază căruia se decide eligibilitatea pentru AJGS calificată, fapt care **va spori accesarea serviciilor de AJSG de către persoanele cu venituri mici**, începând cu **1 ianuarie 2024**.
- Tendință continuă de creștere a nr. total de cazuri de refuz în acordarea AJGS, fapt care demonstrează că **mecanismul de verificarea a capacității de plată este funcțional** (în anul **2023** fiind înregistrate **1700** cazuri).
- Definitivarea procesului de **racordare a remunerației fixe lunare a avocaților publici și para-juriștilor** și asigurarea echității formulelor de remunerare pentru toți prestatorii de servicii de asistență juridică garantată de stat.
- Îmbunătățirea mecanismului de asigurare a calității AJGS, prin dezvoltarea mecanismului de monitorizare internă și externă a calității, aprobarea standardelor de calitate pentru avocați și instruirea continuă.

- Transferul de competență către CNAJGS în ceea ce privește acordarea medierii garantate de stat.

Cu toate acestea, se constată o serie de **CONSTRÂNGERI ȘI DEFICIENȚE**:

- cadru normativ-juridic și practici cotidiene ce necesită perfecționare continuă;
- volumul de lucru al angajaților sistemului este în permanentă creștere, schema de încadrare a personalului și remunerarea urmând a fi ajustată;
- urmează a fi identificată varianta optimală de aplicare a mecanismului de acordare a AJGS parțial gratuite și integrarea acesteia în realitățile sistemului de AJGS;
- integrarea medierii garantate de stat în sistemul de AJGS;
- calitatea serviciilor de asistență juridică garantată de stat rămâne, pe lângă accesibilitate, prioritatea numărul unu.

DEPĂȘIREA ACESTOR DEFICIENȚE ȘI PROVOCĂRI NECESITĂ ȘI INTERVENȚIA ALTOR AUTORITĂȚI PUBLICE, CÂT ȘI A PARTENERILOR DE DEZVOLTARE AI CNAJGS.